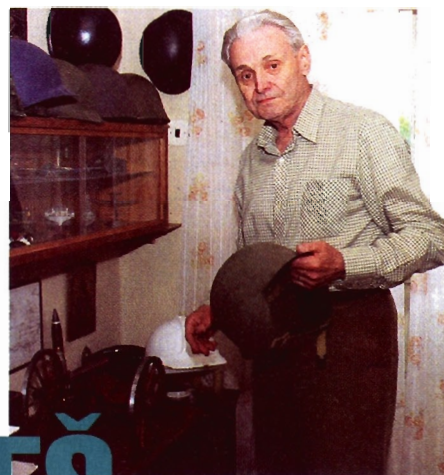

Bůhví, kde se v části mužské populace bere onen láskyplný vztah ke zbraním, který u řady lidí vede nejen k jejich vlastnění nebo dokonce sbírání, ale někdy i k hlubokému studiu. Pravidelný spolupracovník Střelecké revue Ing. Ctirad Beneš se narodil roku 1927 v Praze, od roku 1939 žije v Pardubicích a patří k nejuznávanějším znalcům historických zbraní, především ochranné zbroje. Jak se vztah ke zbraním vytvářel u něho?

„Sám přesně nevím,“ říká inženýr Beneš. „Snad to bylo tím, že otec byl legionář a potom v době mého dětství plu-

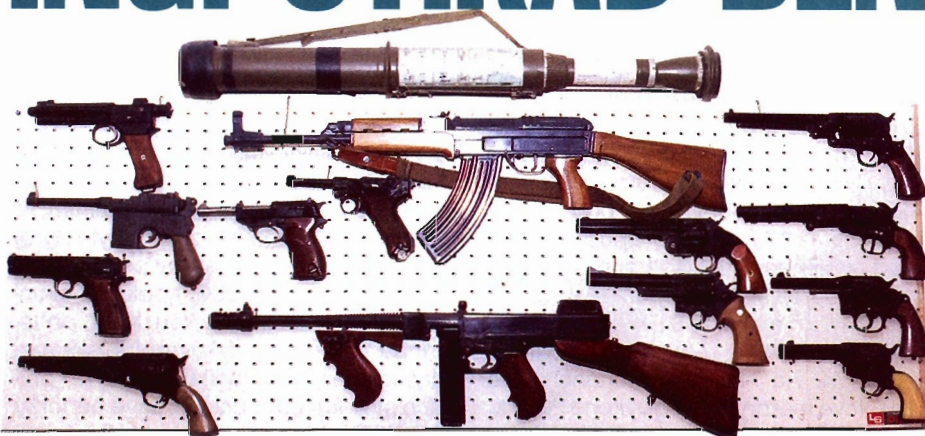
potom přežil dva roky jako voják a roku 1954 nastoupil jako začínající agronom ke státnímu statku v Dražkovicích. Jenže neměl správný původ, navíc - jak sám říká - je poněkud svérázný, a tak se tam záhy ocitl napřed u lopaty, potom v dílně.

Dodnes neví, jak a proč se jeho život v roce 1959 zlomil. Jednou se v dražkovicke dílně objevil jakýsi člověk - teprve potom se dozvěděl, že je z památkového úřadu - a řekl: „Takhle to s tebou dál nejde. Chceš jít k památkové správě?“ Ctirad bez váhání přikývl, za měsíc už

Ing. Ctirad Beneš dokáže celé hodiny zasvěceně vyprávět o zbraních - a také o přilbách ze své sbírky

ING. CTIRAD BENEŠ

Jenom některé plastové modely zbraní pocházejí z kítů. Většinu Ing. Beneš vyráběl ručně po součástech z plného materiálu.

kovník čs. armády. Pracoval ve Vojenském zeměpisném ústavu a stýkal se převážně s osobami vojenského stavu. Pohyboval jsem se mezi lidmi v uniformách, navíc měl otec spoustu odborných publikací, mimo jiné i o zbraních. Seznamoval jsem se s nimi a dodnes tvoří základ mé knihovny.

V roce 1945, měl jsem teprve před maturitou, bylo to 10. května, u nás zazvonil řídící učitel Cinner, jinak člen Muzejního spolku. Spolek tehdy spravoval pardubické muzeum a jeho schůze jsem předtím párkrát navštívil. Věděl jsem, že v muzeu je už od minulého století pěkná sbírka zbraní, ale pan Cinner chtěl, abych přišel pomoci s tříděním hromady zbraní trofejních. Jako první jsem vzal do ruky samopal Thompson, byl jako nový - a už mne nic nemohlo odtrhnout.“

Tak se začala kariéra odborného a vědeckého pracovníka v oboru zbraní, převážně historických. Zpočátku v muzeu jen vypomáhal jako člen Muzejního spolku, ale i tak to za dva roky dotáhl na kustoda sbírky zbraní, byť neplaceného. Všechno na čas skončilo někdy kolem roku 1950, jak činnost spolku postupně ustávala. Ctirad Beneš se prozatím mohl na zbraně dívat jenom v knížkách. V těch letech vystudoval vysokou školu,

měl služební motocykl a staral se o výstavbu památníku v Ležákách. Netrvalo to ani rok a byl v pardubickém muzeu, byť papírově na špatně placeném místě knihovníka. Kategorie historiků zbraní tehdy v muzeu neexistovala. Ostatně ani nikdy potom to nebylo po finanční stránce lepší, muzejníci byli nejhůře placeni v celém odvětví kultury.

Zároveň s knihami dostal inženýr Beneš na starost i sbírku zbraní. O tu se pak doopravdy s láskou staral více než čtvrt století, až do odchodu do důchodu v roce 1987. Postupně ji po šroubících restauroval, doplňoval převážně ze šrotu nebo náhodnými nákupy, a tak přispěl k tomu, že dnes více než dvoutisícová sbírka je jednou z nejhodnotnějších na našem území. (Nebylo to vždy lehké, protože vrchnost mívala všelijaké názory, a tak řada cenných exponátů, například kulometů, bohužel skončila v peci, a cenné konstrukce moderních zbraní se musely zavařit.) Zároveň s příchodem do muzea začal ing. Beneš s publikační činností, již asi není třeba příliš představovat, která pokračuje dodnes a která došla ohlasu i v zahraničí. Několik desítek Benešových prací patří k základnímu fondu, bez něhož se těžko obejde kterýkoliv český badatel. Nesmíme ani zapo-

menout, že autor patří ke spoluvůrcům českého názvosloví ochranné zbroje.

Je příznačné, že při zaměstnání Ctirad Beneš ještě jednou vystudoval, tentokrát historii na Karlově univerzitě. Je to ale člověk mnoha netušených schopností. Soukromě nikdy nemohl, a tudíž ani nechtěl sbírat palné zbraně, avšak ještě s otcem začali po válce sbírat přilby. Dnes unikátní Benešova sbírka ob sahaje kolem osmi desítek vojenských i policejních modelů.

Pokud jde o sbírku zbraní v Benešově pardubické vilce, s výjimkou několika předovek a chladných zbraní je celá z plastu a vlastnoručně vyrobená. Jeho modelářské zájmy však jdou mnohem dál - můžeme zde vidět stovky vlastních malých i velkých modelů letadel, tanků, lodí, lokomotiv...

Stejně to bylo se sportovní střelbou. Ing. Beneš pravidelně navštěvoval Chlum (válka 1866), a tak se seznámil nejen s „příslušníky“ c. k. 18. pěšího pluku, ale i se střelci z jejich řad. Odtud byl už jen krok k tomu, aby si dal postavit štuc Lorenz M1854, ze kterého sice nestřílí často, ale když už, tak s plnou chutí.

Prejeme panu Benešovi, aby mu jeho elán a laskavá podpora manželky vydržely ještě dlouho.

Přemysl LIŠKA
Foto Václav ŠEBEK

Z prací Ing. Ctirada Beneše:

- Chladné zbraně ve sbírkách našich muzeí (1. a 2. vydání)
- Sál zbraní Opočno (1965)
- Vojenské a civilní zbraně (1967)
- Zbraně Orientu (1970)
- Palné zbraně ve sbírkách našich muzeí (1981)
- Zbroj ochranná (1990)
- Raketové zbraně rakouské armády (1994)
- Pruská jehlovka (1998)
- Vojenské ocelové přilby 1915-1945 (1999)
- Palné zbraně systému Lorenz (1999)